

**topo
grafski
znaci**

VOJNOGEOGRAFSKI INSTITUT

TOPOGRAFSKI ZNACI

PRIRUČNIK ZA KORISNIKE TOPOGRAFSKIH KARATA
RAZMERA 1:25 000, 1:50 000, 1:100 000 I 1:200 000,
IZDANJA VOJNOGEOGRAFSKOG INSTITUTA

1981.

UDK 528.97:623.643 (083)

TOPOGRAFSKI ZNACI.

TOPOGRAFSKI ZNACI. Priručnik za korisnike topografskih karata razmera 1:25 000, 1:50 000, 1:100 000 i 1:200 000, izdanja Vojnogeografskog instituta.

Beograd, Vojnogeografski institut, 1981; strana 80

Priručnik sadrži topografske znake, kartografska slova i skraćnice za geografske nazive i natpise, primenjene na topografskim kartama razmera 1:25 000, 1:50 000, 1:100 000 i 1:200 000, izdanja Vojnogeografskog instituta.

Knjiga je namenjena pitomcima vojnih akademija i škola JNA, a mogu je koristiti i studenti fakulteta opštenarodne odbrane, starešine osnovnih jedinica oružanih snaga SFRJ i drugi korisnici topografskih karata izdanja Vojnogeografskog instituta.

Izdaje i štampa Vojnogeografski institut

S A D R Ž A J

	Str.
U V O D	5
I. TOPOGRAFSKI ZNACI	
1. Pojam i osnovne karakteristike topografskih znakova	7
2. Znac za objekte naselja	9
2.1. Pojedinačni objekti naselja	9
2.2. Primeri prikaza naselja	10
3. Znac za privredne i javne objekte	11
3.1. Industrijski i energetske objekti	11
3.2. Ostali privredni i javni objekti	13
4. Znac za objekte saobraćajne mreže	14
4.1. Železničke pruge i žičare	14
4.2. Putevi na TK 50, TK 100 i TK 200, izdanja do 1980. godine i svim izdanjima TK 25	15
a) na TK 25 i TK 50	15
b) na TK 100	16
c) na TK 200	16
4.3. Putevi na TK 50, TK 100 i TK 200, izdanja posle 1980. godine	17
4.4. Putevi u izgradnji, kolski putevi i staze	18
4.5. Objekti na prugama i putevima	18
4.6. Objekti vazdušnog saobraćaja	21
5. Znac za prikaz reljefa zemljišta	21
5.1. Izohipse i kote	21
5.2. Detalji u reljefu zemljišta	22
6. Znac za vode kopna i hidrotehničke objekte	26
6.1. Vodotoci i stajace vode	26
6.2. Obale vodotoka i stajacih voda	29
6.3. Objekti i detalji na vodotocima	30
6.4. Objekti za vodu	32
7. Znac za pomorski i podmorski sadržaj	33
7.1. Vrste obale i priobalnog dna	33
7.2. Dubine i izobate	34
7.3. Opasnosti za plovidbu	35
7.4. Ostali pomorski i priobalni sadržaj	36

8.	Znaci za rastinje i vrste tla	38
8.1.	Rastinje	38
8.2.	Izmene znakova za rastinje na TK 50, TK 100 i TK 200, izdanja posle 1980. godine	41
8.3.	Vrste tla	42
9.	Znaci za granice, granične objekte i ograde	43
9.1.	Granice i granični objekti	43
9.2.	Ograde	43
10.	Znaci za geodetske tačke	44
10.1.	Trigonometrijske i nivelmanske tačke	44
10.2.	Objekti kao trigonometrijske tačke	44
II.	VRSTE I VELIČINE SLOVA ZA NAZIVE	
1.	Opšte o geografskim nazivima i njihovom ispisivanju na kartama	45
2.	Nazivi naselja i pojedinačnih objekata	47
2.1.	Nazivi na TK 25	47
2.2.	Nazivi na TK 50	48
2.3.	Nazivi na TK 100	49
2.4.	Nazivi na TK 200	50
3.	Nazivi za vode kopna i mora	51
4.	Nazivi zemljišnih oblika	52
5.	Nazivi oblasti, polja i predela	53
6.	Nazivi ostrva, hridi i grebena	54
III.	SKRAĆENICE NA TOPOGRAFSKIM KARTAMA	
1.	Skraćenice i njihova primena na kartama	55
2.	Skraćenice za reči naroda Jugoslavije	56
3.	Skraćenice italijanskih reči	60
4.	Skraćenice nemačkih reči	61
5.	Skraćenice mađarskih reči	62
6.	Skraćenice rumunskih reči	63
7.	Skraćenice bugarskih reči	64
8.	Skraćenice grčkih reči	65
9.	Skraćenice albanskih reči	66
IV.	ABECEDNI REGISTAR	67

U V O D

Priručnik TOPOGRAFSKI ZNACI sadrži topografske znake (simbole, signature), kartografska slova i skraćenice za nazive i natpise, koje Vojnogeografski institut primenjuje u izradi topografske karte razmera 1:25 000 (TK 25), topografske karte razmera 1:50 000 (TK 50), topografske karte razmera 1:100 000 (TK 100) i topografske karte razmera 1:200 000 (TK 200).

U prvom delu priručnika su obrađene osnovne karakteristike topografskih znakova i pojedinačno prikazano 327 tih znakova i primera njihove primene na kartama. Znaci su razvrstani u devet grupa, a u okviru ovih – u podgrupe, prema srodnosti objekata, pojava i drugih činjenica na koje se odnose. Crtežom je prikazan oblik, unutrašnja struktura, boja i približna veličina svakog pojedinačnog znaka, a tekstom – njegov naziv i potrebno objašnjenje. U drugom delu su izloženi opšti pojmovi o geografskim nazivima i pokazane vrste, veličine i boja slova kojima su ispisani nazivi i razni natpisi na navedenim kartama. Treći deo priručnika sadrži kratka objašnjenja i spiskove usvojenih skraćenica za pojedine reči u nazivima i natpisima na kartama. Na kraju priručnika dat je abecedni registar pojmova sadržanih u tekstu ove publikacije.

Priručnik je namenjen pitomcima vojnih akademija i škola Jugoslovenske narodne armije za sticanje potrebnih znanja o topografskim (kartografskim) znacima, kao najvažnijem sredstvu kartografskog izražavanja, bez čijeg se poznavanja ne može ovladati veštinom čitanja i pravilnog korišćenja topografskih i njima srodnih geografskih karata. Za istu svrhu, ovu publikaciju mogu da koriste studenti fakulteta opštenarodne odbrane i drugi koji se obučavaju u čitanju i korišćenju karata. Osim toga, priručnik može korisno da posluži starešinama osnovnih jedinica oružanih snaga SFRJ i drugim korisnicima geografskih karata izdanja Vojnogeografskog instituta.

I – TOPOGRAFSKI ZNACI

1. Pojam i osnovne karakteristike topografskih znakova

Topografski znaci su uslovljeni i najčešće ustaljeni grafički znaci (simboli) za prikazivanje, raspoznavanje i određivanje kvalitativnih i kvantitativnih karakteristika objekata, pojava i drugih činjenica na topografskim kartama i njima srodnim geografskim kartama. Poznati su i pod nazivom kartografski znaci. Sastoje se od tačaka, linija, geometrijskih slika, obojenih površina, brojeva i slovničkih oznaka, a najčešće su oblikovani u vidu jednostavnih kombinacija ovih crteža. Razlikuju se po obliku, unutrašnjoj strukturi, veličini i boji. Oblikom ili nekim detaljem unutrašnje strukture crteža obično liče ili podsećaju na objekte koje prikazuju, pa se po tome lako pamte i raspoznaju na karti. Različitim dimenzijama znaci su izdiferencirani prema veličini i značaju onoga što prikazuju, a različitim bojama znakova postiže se bolja preglednost karte i olakšava čitanje i interpretacija elemenata njenog sadržaja.

Zavisno od vrste objekata koje prikazuju i načina na koji ih prikazuju, topografski znaci mogu se razvrstati u tri osnovne grupe: površinski, linijski i tačkasti.

Površinski ili konturni znaci služe za prikazivanje onih objekata ili pojava koji u prirodi imaju površinsko obeležje prostiranja i mogu se prikazati u razmeru odnosne karte. Sastoje se od konturne (granične) linije i objašnjavajućeg dela znaka. Konturna linija označava granicu prostiranja prikazanog objekta ili pojave u prirodi, a objašnjavajući deo znaka (u vidu obojene površine, simbolične ili slovno-brojeve oznake) ukazuje na vrstu ili neku drugu karakteristiku odnosnog objekta. Ovim znacima su na kartama obično prikazane veće vodene površine, površine pod šumama, voćnjacima i dr. Što je karta krupnijeg (većeg) razmera, veća je mogućnost primene tih znakova.

Linijski znaci služe za predstavljanje objekata koji se u prirodi protežu linijski, kao što su – putevi, železničke pruge, dalekovodi, naftovodi, granične linije i drugi slični objekti. Po dužini se ovi znaci prikazuju u razmeru karte, a širinom (debljinom) zauzimaju veću površinu nego što im pripada prema razmeru odnosne karte. Tačan položaj i pravac protezanja prikazanog objekta pokazuje simetrala odnosnog znaka.

Tačkasti znaci služe za prikazivanje pojedinačnih objekata koje, zbog njihovih relativno malih dimenzija, nije moguće predstaviti u razmeru odnosne karte. Ti znaci na karti ne pokazuju dimenzije prikazanih objekata, već samo njihove položaje u prirodi. Neki od tih znakova na karti su orijentisani prema severu, a neki – pravcima protezanja odnosnih objekata u prirodi. Tačan položaj prikazanog objekta određen je glavnom tačkom znaka, koja se nalazi:

– kod znaka u vidu pravilne geometrijske slike (krug, kvadrat, pravougaonik, trougao) – u sredini odnosno slike,

– kod znaka sastavljenog od dve pravilne geometrijske slike ili geometrijske i simbolične slike (krug i trougao, krug i simbol za polumesec, trougao i simbol za krst) – u sredini donje slike,

– kod znaka u vidu duže uspravne i kraće položene crte (koja simbolično označava senku prikazanog objekta) – u tački sastava tih duži,

– kod znaka u vidu ukrštenih crta (bez osnove) – u preseku tih crta.

Topografski znaci su najčešće uređeni (razvrstani) prema grupama srodnih objekata koje prikazuju, a pojedinačni znaci u okviru grupe oblikovani su tako da imaju neki deo crteža isti ili sličan. Tako, na primer:

– grupa znakova za automobilske puteve ima istu osnovu u vidu dveju „paralelnih“ linija, a njihova klasifikacija je izvršena različitim bojama između tih linija,

– grupa znakova za železničke pruge ima osnovu u vidu deblje ili tanje linije, a da li pruga ima jedan ili više koloseka vidi se prema crticama datim preko osnovnog dela znaka,

– kod znakova za objekte koji proizvode električnu struju, prenose je ili se njome napajaju, kao dodatak osnovnom delu znaka obično se koristi simbolični znak za munju,

– za prikazivanje raznih verskih objekata primenjuju se znaci koji su u osnovi isti (krug, trougao ili pravougaonik), a tim što imaju različite dodatke koji simbolično podsećaju na objekte koje prikazuju (kod znakova za crkve – krst, za džamije – polumesec, itd.), ili

– logičnost i doslednost u oblikovanju topografskih znakova ogleda se i u primeni plave boje za hidrografiju, zelene – za rastinje, smeđe – za izohipse, itd.

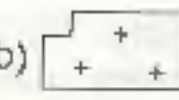

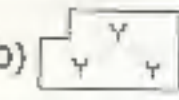

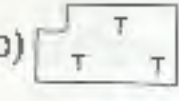

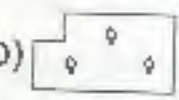

Broj topografskih znakova zavisi od osnovne namene karte, njenog razmera i geografskih osobenosti teritorije koja se na karti prikazuje.

Uočavanjem navedenih osnovnih karakteristika topografskih znakova, olakšava se njihovo pojedinačno pamćenje i raspoznavanje na kartama.

2. Znaci za objekte naselja

2.1. Pojedinačni objekti naselja

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
1.	a) b) 	zgrada: a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte
2.	a) b) 	soliter: a) prikazan vanrazmernim znakom b) prikazan u razmeru karte
3.	 šk. bl. pl. d.	objekat (društveni, privredni i sl.) šk. – škola; bl. – bolnica; pl. d. – planinarski dom, i sl.
4.		napuštena zgrada; ruševina zgrade
5.		baraka; nastrešnica; kamp – kućica
6.		koliba; pojata; bačilo; katun, i sl.
7.		crkva
8.		crkva sa dva ili više tornjeva
9.		džamija
10.		sinagoga
11.		manastir (samostan)
12.		kapela
13.		turbe

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
14.	a) b) 	groblje: a) prikazano vanrazmernim znakom b) prikazano u razmeru karte hrišćansko
	a) b) 	
	a) b) 	
	a) b) 	
15.		zamak
16.	a) b) 	stadion ili sportsko igralište: a) prikazan vanrazmernim znakom b) prikazan u razmeru karte
17.	a) b) 	tvrđava: a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte
18.	a) b) 	razvalina: a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte

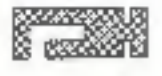

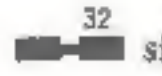
2.2. Primeri prikaza naselja

19.		gradsko naselje
20.		blok zgrada

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
21.		grupa zgrada
22.		red zgrada

3. Znaci za privredne i javne objekte

3.1. Industrijski i energetske objekti

23.		fabrika; ciglana – prikazani u razmeru karte
24.	a) fbr. tv. cg. b) fbr. tv. cg.	fabrika manja; ciglana manja, – prikazani vanrazmernim znakom: a) sa dimnjakom b) bez dimnjaka fbr. – fabrika; tv. – tvornica; cg. – ciglana
25.	a) b) 	rafinerija i druga specifična fabrička postrojenja: a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte
26.	a) b) 32 sil.	silos: a) prikazan vanrazmernim znakom b) prikazan u razmeru karte (brojka označava broj baterija)

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
27.		fabrička hala; skladište; hangar
28.		transportna traka za razni materijal
29.	a) TE NE b)	termoelektrana; nuklearna elektrana a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte
30.	HE	hidroelektrana
31.		dalekovod: a) prelomni ili markantni stub b) transformator c) oznaka za vrstu materijala stubova B-beton; D-drvo; G-gvožđe d) manje razvodno postrojenje e) oznaka napona u kilovoltima f) veće razvodno postrojenje g) transformator na podzemnom dalekovodu
32.	a) b)	bušotina za eksploataciju nafte i plina: a) sa tornjem b) bez tornja
33.	N Bz Pl	rezervoar goriva N-nafta; Bz-benzin; Pl-plin
34.		plinara
35.	a) b)	plinovod (gasovod): a) nadzemni b) podzemni

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
36.	a) b)	naftovod: a) nadzemni b) podzemni
37.	ugalj gvožđe	rudnik (uz znak je dat naziv odgovarajuće vrste rude)
38.		napušteni rudnik
39.	K M P Š	majdan K-kamen; M-mermer; P-pesak; Š-šljunak
40.		strugara; pilana; žaga
41.		krečana

3.2. Ostali privredni i javni objekti

42.	a) 27 b) 32 32	antenski stub radio-stanice, televizijske stanice ili relejne stanice: a) na TK 25 i TK 50 b) na TK 100 i TK 200 (brojka označava visinu stuba u m)
43.		meteorološka stanica
44.	a) b)	kula: a) za osmatranje b) za ostale namene

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
45.		vetrenjača
46.		spomenik
47.		spomen-ploča
48.		religiozni znak
49.		usamljeni grob
50.		kozolec

4. Znaci za objekte saobraćajne mreže

4.1. Železničke pruge i žičare

51.		pruga normalnog koloseka, dva koloseka (širina koloseka 1,435 m)
52.		pruga normalnog koloseka, jedan kolosek (širina koloseka 1,435 m)
53.		pruga normalnog koloseka, elektrifikovana
54.		pruga normalnog koloseka, u izgradnji
55.		pruga uzanog koloseka (brojka označava širinu koloseka u m)

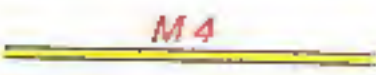

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
56.		pruga uzanog koloseka, u izgradnji
57.		napuštena pruga
58.		tramvajska pruga
59.		žičara; uspinjača

4.2. Putevi na TK 50, TK 100 i TK 200, izdanja do 1980. godine i svim izdanjima TK 25 a) na TK 25 i TK 50

60.		auto-put (11-širina jednog kolovoza; 4-širina razdelnog pojasa; 11-širina drugog kolovoza; A-asfalt)
61.		auto-put sa jednim izgrađenim kolovozom (A-asfalt; 11-širina izgrađenog kolovoza)
62.		put namenjen isključivo za saobraćaj motornih vozila (8-širina kolovoza; A-asfalt; 9-širina planuma)
63.		put sa savremenim kolovozom (7-širina kolovoza; B-beton; 8-širina planuma)
64.		put sa kolovozom od tankog zastora asfalta (5,5-širina kolovoza; P-penetracija asfal-tom; 6-širina planuma)

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
65.		put sa kolovozom od tucanika ili put sa besprašnim kolovozom širine od 3 do 4 m (4 i 3,5-širina kolovoza; M-makadam; P-penetracija asfaltom; 5,5 i 6-širina planuma)
66.		bolji kolski put (krčanik)
Napomena: Na prvom izdanju TK 50, uz znak za put, nisu prikazani brojčano-slovni podaci.		

b) na TK 100

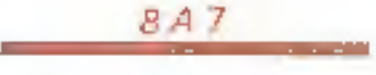
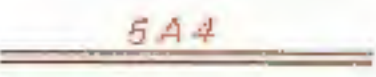
67.		auto-put
68.		put namenjen isključivo za saobraćaj motornih vozila (A-asfalt; 9-širina kolovoza)
69.		put sa savremenim kolovozom (A-asfalt; 8-širina kolovoza)
70.		put sa kolovozom od tucanika (makadam) (M-makadam; 4-širina kolovoza)
71.		bolji kolski put (krčanik)

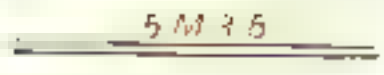

c) na TK 200

72.		auto-put (A-asfalt; 2/12-broj kolovoza/širina jednog kolovoza)
-----	---	---

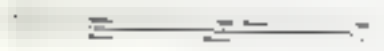
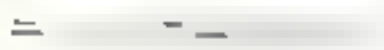

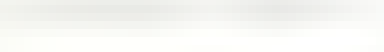

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
73.		auto-put sa jednim izgrađenim kolovozom (A-asfalt; 12-širina izgrađenog kolovoza)
74.		automobilski put isključivo za saobraćaj motornih vozila (A-asfalt; 8-širina kolovoza)
75.		put sa savremenim kolovozom (A-asfalt; B-beton; K-kocka; P-penetracija asfaltom; 6-širina kolovoza)
76.		put sa kolovozom od makadama (M-makadam; 4-širina kolovoza)
77.		bolji kolski put (krčanik)

4.3. Putevi na TK 50, TK 100 i TK 200, Izdanja posle 1980. godine

78.		auto-put (A-asfalt; 12-širina jednog kolovoza)
79.		auto-put sa razdvojenim kolovozima (strelica pokazuje smer saobraćaja)
80.		auto-put sa jednim izgrađenim kolovozom (A-asfalt; 12-širina izgrađenog kolovoza)
81.		savremeni put (8-širina planuma; A-asfalt; 7-širina kolovoza)
82.		put sa osavremenjenim kolovozom (5-širina planuma; A-asfalt; 4-širina kolovoza)

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
83		put sa kolovozom od tucanika (makadam) (5- širina planuma, M-makadam, 3.5-širina kolovoza,
84		boji kolski put (krčanik)

4.4 Putevi u izgradnji, kolski putevi i staze

85		auto-put u izgradnji
86		put u izgradnji
87		napušteni put
88		običan kolski put
89		oš, kolski put
90		konjska staza
91		pešačka staza
92		pešačka staza-mestimično neupotrijiva

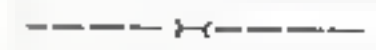

4.5 Objekti na prugama i putevima

93	a)		železnička stanica a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte
	b)		

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
94	a)	most a) prikazan vanrazmernim znakom b) prikazan u razmeru karte
	b)	
95		most na stubovima, vjadukt
96		most za naizmenični železnički i putni saobraćaj
97		most za istovremeni železnički i putni saobraćaj
98		mostovi bliski paralelni
99		most na plovnom objektima

Napomena

Na TK 25, uz znake od 94 do 99, primenjene su skraćeni-
nice za materijal konstrukcije mosta: B- beton, C- cigla
D- drvo, G- gvožđe, K- kamen, a za mostove na putevima
i oznake, 30/8- nosivost u tonama / širina kolovoza na mostu

100		uzani most za pešake i stoku- viseći most
101		brvno
102		propust na železničkoj pruzi ili putu
103	a)	tunel a) prikazan vanrazmernim znakom b) prikazan u razmeru karte
	b)	
104	a)	galerija a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte
	b)	

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
105		proširenje na putu
106		suženje na putu
107		serpentina (tačke označavaju krivinu koju duža vozila ne mogu savladati odjednom, crtice označavaju uspon već od 10%)
108		zaštitni zid (brojka označava visinu zida u m)
109		potporni zid (brojka označava visinu zida u m)
110		nasip a) već (brojka označava visinu nasipa u m) b) manje (brojka označava visinu nasipa u m)
111		strmi odsek (brojka označava dubinu odseka u m)
112		pruga ili put na nasipu (brojka označava visinu nasipa u m)
113		pruga ili put u useku (brojka označava dubinu useka u m)
114		ukrštanje puteva i pruge u nivou (primer)
115		ukrštanje puteva i pruge van nivoa (primer) a) nadvožnjak (objekat iznad nivoa zemljišta) b) podvožnjak (objekat u nivou zemljišta)

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
116		put kroz naselje (primeri)

4.6. Objekti vazdušnog saobraćaja

117		aerodrom a) prikazan simboličnim znakom b) prikazan znakom poletno-sletne staze i simboličnim znakom c) prikazan u razmeru karte
118		vazduhoplovni svetionik

5. Znaci za prikaz reljefa zemljišta

5.1. izohipse kote

119	osnovna izohipsa	ekvivalent stanica 10 m na TK 25 20 m na TK 50 20 m na TK 100 100 m na TK 200
-----	------------------	---

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
120		glavna izohipsa (brojka označava nadmorsku visinu)
121	a) b)	pomoćna izohipsa a) na polovini ekvidistancije b) na četvrtini ekvidistancije
122	• 211	kota tačke na zemljištu (brojka označava nadmorsku visinu tačke)
123)(221	kota prevoja ili sedla (brojka označava nadmorsku visinu tačke)
124	† 216 ▲ 260 ↓ 104	kota objekta (brojka označava nadmorsku visinu pod nozja kotiranog objekta,

Napomena

Nadmorske visine dominantnih vrhova date su nešto
većim (uočljivijim) brojkama

5.2 Detalji u reljefu zemljišta

125		pregib zemljišta, uočljivo blag, koji se ne može prikazati izohipsama usvojene ekvidistancije
126		udubljeno sa uočljivim pregibima, koje se ne može prikazati izohipsama usvojene ekvidistancije
127		padnice na izohipsi (označavaju smer nagiba reljefa zemljišta)

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
128	a) b)	vrtača a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte
129		vrtača u ravničastom terenu, koja se ne može prikazati izohipsama usvojene ekvidistancije
130		humka, u ravničastom terenu, koja se ne može prikazati izohipsama usvojene ekvidistancije
131		prirodni odsek
132		udubljenje u ravničastom terenu, sa usećenim stranama

133

škrape, mrežaste

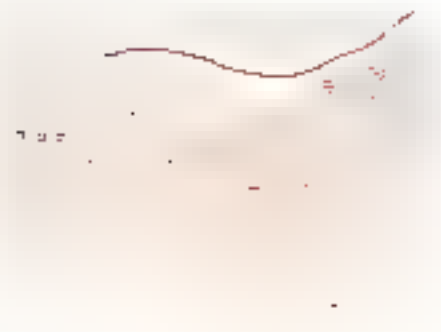

134

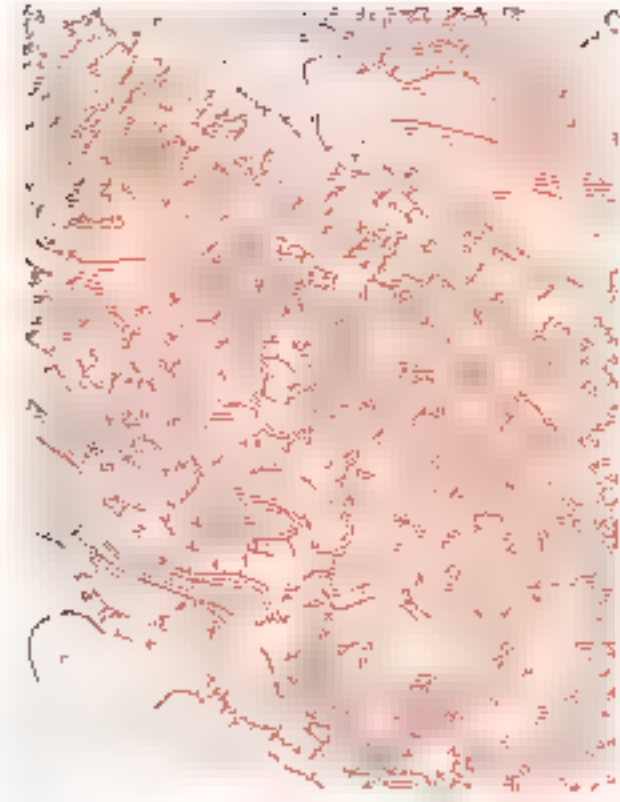

škrape, rebraste

Napomena

Zatvorena kraška udubljenja prikazana su, na TK 50
i TK 100, još svetlim tonom sive boje

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
135		jaruga: vododerina a) veća b) manja (brojevi označavaju dubinu u m)
136		stenoviti siojevi a) horizontalni b) kos c) vertikalni
137		os p, š junkoviti ili zemljani, sa točkom
138		stenoviti odsek

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
139		stenoviti greben
140		stena plazne jedinice
141		usamljena stena prikazana vanrazmernim znakom

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
142		prevoj
143	a) b)	pećina a) sa vodom b) bez vode
144		jama bezdan
145		suv rov
146	a) b) c) (brojke označavaju dubinu u m)	površinski kop a) zasek b) otkop c) iskop (brojke označavaju dubinu u m)
147	a) b)	deponija otpadnog materijala a) prikazana vanrazmernim znakom b) prikazana u razmeru karte
148		gomila kamenja, kamena humka
149		terasa u kraškim jako erozivnim predelima

6. Znacii za vode kopna i hidrotehničke objekte

6.1 Vodotoci i stajace vode

150		reka širine preko: (obalne linije prikazane su u razmeru karte)	10 m (na TK 25) 25 m (na TK 50) 50 m (na TK 100) 100 m (na TK 200)
-----	--	--	---

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
151		reka širine od 5 do 10 m (na TK 25), od 10 do 25 m (na TK 50), od 20 do 50 m (na TK 100), od 40 do 100 m (na TK 200) (obalne linije prikazane su na konstantnom rastojanju kao vanrazmerni znak)
152		reka širine do 5 m (na TK 25), 10 m (na TK 50), 20 m (na TK 100), 40 m (na TK 200)
153		kana širine preko 10 m (na TK 25), 25 m (na TK 50), 50 m (na TK 100), 100 m (na TK 200) (obalne linije prikazane su u razmeru karte)
154		kanal širine od 5 do 10 m (na TK 25), od 10 do 25 m (na TK 50), od 20 do 50 m (na TK 100), od 40 do 100 m (na TK 200) (obalne linije prikazane su na konstantnom rastojanju kao vanrazmerni znak)
155		kanal širine do 5 m (na TK 25), 10 m (na TK 50), 20 m (na TK 100), 40 m (na TK 200)
156		reka ili kana, povremeno bez vode. širine preko: 5 m (na TK 25), 10 m (na TK 50), 20 m (na TK 100), 40 m (na TK 200)
157		reka, potok, kanal ili jaz povremeno bez vode, širine do 5 m (na TK 25), 10 m (na TK 50), 20 m (na TK 100), 40 m (na TK 200)

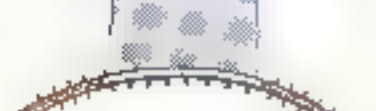

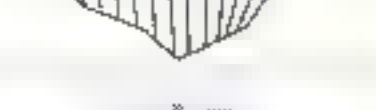

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
158		ponornica
159		kanal u useku (brojka označava dubinu useka u m)
160		kanal sa betoniranim usekom i1 zaštitom od betonskih ili kamenih ploča (brojka označava dubinu useka u m)
161		kanal podzemnog sistema za navodnjavanje
162		kanal betonski, na zemljištu ili na nosačima do 1.5 m visine
163		akvadukt
164		kanal sa većim nasipima (brojke označavaju 6-dubina useka od vrha nasipa do dna kanala, 4-visina nasipa u m)
165		kanal sa manjim nasipima (brojke označavaju 3-dubina useka od vrha nasipa do dna kanala, 2-visina nasipa u m)
166		kanal ili jaz na nasipu (brojka označava visinu nasipa u m)
167		sifon, prolaz kanala i drugih vodotoka ispod puta, pruge i drugih objekata
168		jezero, bara ili lokva a) manje površine b) veće površine

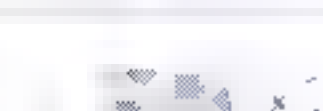
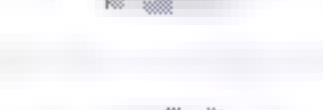

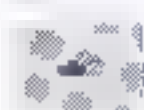

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
169		ribnjak sa nasipima i ustavom

6.2 Obale vodotoka i stajaćih voda

170		obala a) određena b) neodređena
171		obala peskovita
172		obala stenovita
173		obala vertikalno usečena a) uz sam tok b) udaljena od toka
174		potkapina
175		obala osigurana a) kamenom ili betonom b) drvetom
176		ke, strme obale potoka u brdovitom ili planinskom zemljištu
177		(brojka označava dubinu obale u m)
178		strme obale potoka u ravničastom zemljištu (brojka označava dubinu obale u m)

6.3 Objekti i detalji na vodotocima

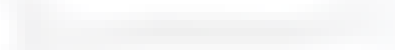

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
179		pristanište sa mostom za pristajanje bro- dova
180		skela motorna (trajekt) sa mostom za pristajanje
181		skela za prevoz vozila
182		skela za prevoz stoke i ljudi
183		skela za prevoz ljudi
184		gaz (brojka označava dubinu gaza u m. a slova vrstu dna. K-kamenito, P-peskovito, B-blat- navo)
185		brana betonska ili kamena, u razmeru karte
186		brana betonska ili kamena sa prelazom za vozila, u razmeru karte
187		brana zemljana, u razmeru karte
188		brana zemljana sa prelazom za vozila, u razmeru karte
189		brana prikazana vanrazmernim znakom

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
190		brana od naslaganog ili nabacanog kame- na, pruca ili drveća
191		ustava a) drvena b) betonska, kamena ili metalna
192		vodopad a) na većoj reci b) na manjoj reci
193		kaskada a) na reci čiji je tok prikazan sa dve linije b) na reci ili potoku čiji je tok prikazan sa jednom linijom
194		plovnost za veće brodove
195		plovnost za manje brodove a) u oba smera b) samo u jednom smeru
196		plovnost za splavove
197		edobran kod mosta
198		odbijač vode a) betonski ili kamen b) drven
199		vodenica
200		vodenica na čamcima

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
201		kilometarska oznaka na obali reke (brojka označava broj kilometarske oznake)
202		ostrvo
203		sprud
204		smer toka

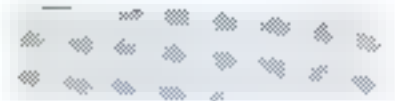

6.4 Objekt za vodu

205		zvor veće izdašnosti
206		izvor manje izdašnosti
207		česma veće izdašnosti
208		česma manje izdašnosti
209		bunar
210		bunar sa džermom
211		bunar artesi
212		čisterna u kojoj stalno ima vode

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
213		čisterna u kojoj povremeno ima vode
214		rezervoar vode u vidu kule
215		bazen za vodu
216		crpka za vodu
217		do ap
218		vodovod
219		rezervoar vodovoda
220		tunel za vodu, pokriveni kanal
221		cev za vodu, nadzemna

7 Znaci za pomorski i podmorski sadržaj

7.1 Vrste obala i probalnog dna

222	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div>a) </div> <div>b) </div> </div>	obalna linija mora a) određena b) neodređena
223		obala peskovita
224		obala kamenita ili šunkovita

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
225		oba a grebenasta
226		oba a strma
227		oba a kl. suasta
228		oba a nepodesna za pr. stajanje koso građena
229		dno suvo za vreme oseke, mujevito
230		dno suvo za vreme oseke, peskovito
231		dno suvo za vreme oseke, šljunkovito
232		dno suvo za vreme oseke, kamenito
7.2 Dubine izobate		
233		dubine mora (brojke označavaju dubinu mora u odnosu na hidrografsku nulu)
234		izobata za dubine 2 m
235		izobata za dubine 5 m
236		izobata za dubine 10 m
237		izobata za dubine 20 m

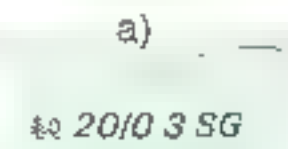
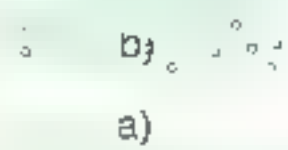
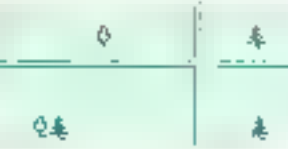
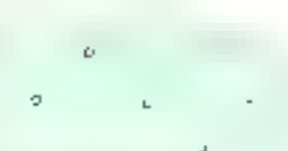
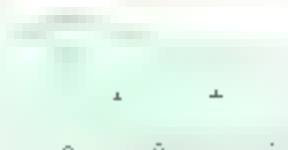
Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
238		izobata za dubine 50 m
239		izobata za dubine 100 m
7.3 Opasnost za plovbu		
240		hrid a) prikazan vanrazmernim znakom b) prikazan u razmeru karte
241		greben u nivou hidrografske nule
242		greben koji se za vreme oseke pojavljuje iz mora
243		greben stalno uronjen manje od 2 m ispod hidrografske nule
244		greben stalno uronjen više od 2 m ispod hidrografske nule (brojka označava dubinu do grebena u m)
245		granica podvodnih opasnost
246		podrtina delimično iznad mora
247		podrtina pod morem, opasna
248		podrtina znad koje je dubina poznata (brojka označava dubinu do podrtine, a Wk je oznaka za podrtinu – Wreck)

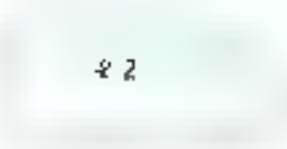

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
249		pristanište, pristan
250		ukobran
251		gat, a) čvrsto građen b) od naslaganog kamenja c) od nabacanog kamenja d) drveni e) prikazan vanrazmernim znakom
252		b) fva. a) u vodi b) na kopnu
253		svetionik, svetlo
254		hidrant
255		oznake zidane
256		oznake usadene
257		stup, kolac, motka, letva
258		plutače označene
259		plutače za vez
260		plutače, svjetleće
261		sidrište za velike brodove

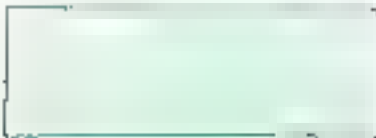

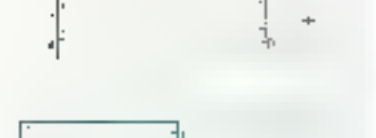

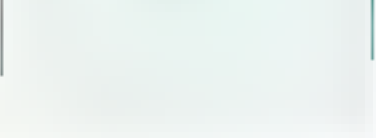
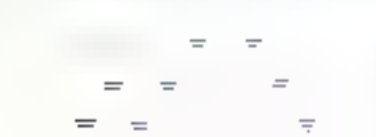
Red br	Znak	Objašnjenje znaka
262		sidrište za male brodove
263		sidrenje zabranjeno
264		kabovska kucica
265		podvodni kabel (TT-telegrafsko, telefonski, e-električni)
266		vlak (navoz) na tračnice
267		trajekt za željeznička vozila sa mostom za pristajanje
268		trajekt za motorna vozila sa mostom za pristajanje
269		dok, suvi
270		most okretni a) prikazan vanrazmernim znakom b) prikazan u razmeru karte
271		granica zabranjenog područja, odnosno granica povidbe
272		kanal bagерован, put povidben
273		sofana

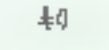

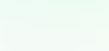

8. Znaci za rast nje i vrste tla

8.1 Rast nje

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
274	<p>a)</p> <p>b)</p> 	<p>šuma</p> <p>a) određena granica b) neodređena granica</p> <p>20/0,3 – srednja visina drveća, srednja debljina stabla</p> <p>SG – srednje gusta šuma, S – šikara, G – gusta, R – retka</p>
275		šuma sa prosekama
276		pošumljene površine pod mladim sadnicama do 1,5 m visine
277		plantaza topola

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
278		tesko prohodno bodikavo žbunje, makija, prnar (podatak o srednjoj visini žbunja samo na TK 25)
279		šuma prikazana vanrazmernim znakom
280		označi šumski zaštitni pojas
281	<p>a)</p> <p>b)</p> 	<p>žbunje gusto</p> <p>a) određena granica b) neodređena granica</p> <p>(brojka označava srednju visinu žbunja u m)</p>
282	<p>a)</p> <p>b)</p> 	<p>žbunje različite gustine</p> <p>a) sa određenom granicom b) bez određene granice</p>
283		park

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
284		vocnjak
285		vinograd
286		vinograd sa ogradama od naslaganog kamena, terasama (primorski tip)
287		vinograd plantažni
288		hmeljište
289		priručano poje
290		vada, pašnjak, utina
291		drvo

Red br	Znak	Objašnjenje znaka
292	a) b) 	drvo nasamjeno i udobivo a) isnato b) glasto
293		drveće, grupa
294		drveće, red
295	a) b) 	drveće pored puta a) pojedinačno b) drvored
8.2. Izmene znakova za rastenje na TK 50, TK 100 i TK 200, izdanja posle 1980. godine		
296		šuma
297		šuma sa prosekama
298		teško prohodno bodljavo žbunje, makija, prnari
299		rasadnik, made sadnice

Red. br	Znak	Objašnjenje znaka
300	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;">a) </div> <div style="text-align: center;">b) </div> </div>	žbunje a) gusto b) razlomite gustine (gustina znakova prilagođena je gustini žbunja u prirodi)

8.3 Vrste tla

301	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;">a) </div> <div style="text-align: center;">b) </div> </div>	tlo, močvarno prohodno a) bez ševara b) sa ševarom (ocena prohodnosti odnosi se na kretanje pešaka)
302	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;">a) </div> <div style="text-align: center;">b) </div> </div>	tlo, močvarno teško prohodno a) bez ševara b) sa ševarom
303	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;">a) </div> <div style="text-align: center;">b) </div> </div>	tlo, močvarno neprohodno a) bez ševara b) sa ševarom
304		tlo, periodično plavljeno
305		tlo kameno

Red. br	Znak	Objašnjenje znaka
306		treset ste

9 Znaci za granice, granične objekte i ograde

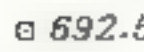
9.1 Granice i granični objekti

307		granica državna
308		karaula granična
309		stup granični
310		tabla granična
311		granična oznaka u vidu krsta na steni ili na ploči

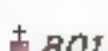

9.2 Ograde

312		ograda zidana ili od naslaganog kamena
313		ograda žičana
314		plot vrljka, dasčana ograda, jasno uočljiva granica na ivicama naselja i drugih objekata
315		ograda živa, živica

10.1 Trigonometrijske i nivemanske tačke

Red. br.	Znak	Objašnjenje znaka
316	 	trigonometrijska tačka (brojka označava nadmorsku visinu. Na domnanti m vrhovima date su nešto veće brojke)
317		nivemanska tačka, reper (broj označava nadmorsku visinu repera)

10.2 Objekti kao trigonometrijske tačke

318		crkva kao trigonometrijska tačka
319		džamija kao trigonometrijska tačka
320		sinagoga kao trigonometrijska tačka
321		manastir kao trigonometrijska tačka
322	 	telekomunikacioni stubovi kao trigonometrijske tačke
323		meteorološka stanica kao trigonometrijska tačka
324		granični stub kao trigonometrijska tačka
325		spomenik kao trigonometrijska tačka
326		fabrički dimnjak kao trigonometrijska tačka
327		kilometarska oznaka–tabla na obali reke kao trigonometrijska tačka

II – VRSTE I VELIČINE SLOVA ZA NAZIVE

1. Opšte o geografskim nazivima i njihovom ispisivanju na kartama

Geografski nazivi su vlastiti nazivi (imena) geografskih objekata na površini Zemlje. Služe za prepoznavanje tih objekata i za geografsku orijentaciju na zemljištu, odnosno geografskoj karti. Na topografskim kartama nazivi se opisuju naseља (gradovi, sela, zaseoci, usamljena domaćinstva i pojedinačni izgrađeni objekti), vode kopna i mora (reke, kanali, jezera, potoci, izvori, bunari, cescme, morski zalivi i uvalje), zemljišni oblici (planine, doline, jaruge, vrhovi, klisure, pećine, jame i sl.), oblasti, polja, predeli, ostrva, hridi i drugi geografski objekti.

Na topografskim kartama, izdanja Vojnogeografskog instituta, geografski nazivi su spisani prema narodnim, a ne književnim oblicima, i na jeziku i pravopisu jezičkog područja naroda kome nazvani objekti teritorijalno pripadaju, koristeći latinsko pismo. Ukoliko jedan geografski objekat ima više naziva, u istom li razločt m jezicima, na karti je, po pravilu, ispisani samo jedan naziv, i to onaj koji se najčešće koristi u govoru mesnog stanovništva. Zuvez kod objekata sa dvojezičnim nazivima.

Geografski nazivi na stranim teritorijama se, po pravilu, preuzimaju u izvornim oblicima. U tom slučaju se spisuju po pravilima praktične transkripcije, tj. prema njihovom zgovoru. Ukoliko za geografski objekat postoji odmačeni naziv, on se ispisuje bilo sam, bilo u zagradi iza njegovog zgovornog oblika. Na područjima Italije, Austrije, Grčke na kojima žive pripadnici našeg naroda, koristi se načelo dvojezičnog ispisivanja naziva.

Radi lakšeg određivanja vrste objekata koji se nazivima opisuju, kao i njihovih dimenzija, nazivi se na karti međusobno razlikuju prema vrstama veličinama slova i njihovom boji. Pri tome su nazivi većih geografskih objekata ispisani većim slovima, i obrnuto. Svi nazivi za vode kopna i mora štampani su u plavoj boji.

U načelu, nazivi su na topografskim kartama spisani zbijeno i paralelno sa severnom, odnosno južnom stranom okvira, ista, dok su u nekim slučajevima ispisani povišeno ili razvučeno (špac onirano), prilagođavajući se prostiranju objekata koje opisuju.

2. Nazivi naselja i po edinačnih objekata

2.1. Nazivi na TK 25

Nase je	ve ć na nase ja prema broju stanovn ka	Vrsta – ve ćina s ova za naziv–pr mer
Grad	Preko 25 000 stanovn ka	SKOPJE
	Od 10 000 do 25 000 stanovnika	PETROVAC
	Do 10 000 stanovnika	BAJINA BAŠTA
Selo	Preko 2 000 stanovnika	Lepoglava
	Od 1 000 do 2 000 stanovnika	Ratkovec
	Od 100 do 1 000 stanovn ka	Kostrčani
Ma o se o zase ak	Do 100 stanovn ka	Rosici
Pojed naćn objekt		Partizanska bolnica Meteorološka stanica

2.2 Nazvi na TK 50

Naselje	Većina naselja prema broju stanovnika	Vrsta i veličina slova za naziv-primer
Grad	Preko 100 000 stanovnika	SKOPJE
	Od 50 000 do 100 000 stanovnika	OSIJEK
	Od 10 000 do 50 000 stanovnika	TUZLA
	Do 10 000 stanovnika	CRIKVENICA
Selo	Preko 2 000 stanovnika	Lekнено
	Od 1 000 do 2 000 stanovnika	Muričevac
	Do 1 000 stanovnika	Baška Draža
Malo selo, zaselek	-	Pavlovići
Pojedinačni objekt	-	Prvski manastir

2.3 Nazvi na TK 100

Naselje	Većina naselja prema broju stanovnika	Vrsta i veličina slova za naziv-primer
Grad	Preko 100 000 stanovnika	SKOPJE
	Od 50 000 do 100 000 stanovnika	OSIJEK
	Od 20 000 do 50 000 stanovnika	TUZLA
	Do 20 000 stanovnika	KOSTANJEVICA
Selo	Preko 2 000 stanovnika	Moste
	Od 1 000 do 2 000 stanovnika	Platani
	Do 1 000 stanovnika	Drenjak
Malo selo, zaselek	-	Mujica Rečine
Pojedinačni objekt	-	Ž. st. Tošo Arson

2.4 Nazivi na TK 200

Naselje	Velicina naselja prema broju stanovnika	Vrsta i velicina slova za naziv-primer
Grad	Preko 100 000 stanovnika	SKOPJE
	Od 50 000 do 100 000 stanovnika	OSIJEK
	Od 10 000 do 50 000 stanovnika	VARAŽDIN
	Do 10 000 stanovnika	KOTOR ↗
Selo	Preko 2 000 stanovnika	Begaljica
	Od 500 do 2 000 stanovnika	Prača
	Do 500 stanovnika	Kozlovac
		Bresje
Ma o se o, zase ak		
Pojednaci objekti		Sanatorijum

3 Nazivi za vode kopna i mora

Vode	Vrsta i velicina slova za naziv-primer	
More	JADRANSKO MORE	
Reka na udaljenosti od izvora preko 500 km i veći morski zaliv	DUNAV RIJEČKI ZALIV	
Reka na udaljenosti od izvora 300 do 500 km, morski kanal ili zaliv	DRINA	PAŠKI ZALIV
Reka na udaljenosti od izvora 100 do 300 km, jezero	UNA	CRNO JEZERO
Reka na udaljenosti od izvora 50 do 100 km, manji morski zaliv	TARA	ZALIV RAŠA
Reka na udaljenosti od izvora do 50 km, veća močvara i kanal	Sava Dolinka	DUGI KANAL
Potok i reka u izvorišnom delu, manji kanal, manja morska uvala	Špreča	MALI KANAL U Podbare
zvor, bunar, česma, sušica	reka Rosne	Jaškov zvor

Zemljišni oblik

Vrsta i veličina slova
za naziv: primer*Dinara**Prokletije**Bjelašnica*Planinski venac, planina,
prevoj, dolina, klisura,
jaruga, greben, kosa i vrh*Pohorje**Planinica**Mala Kapela**Bijelo brdo*Vrh, sedlo, stena,
pećina i jama*Golema greda**Gola greda*

Područje

Vrsta i veličina slova
za naziv: primer**Zagorje** BANAT

Moslavina DOBRIČ

Semberija Drenica

Pešter Perućica

Konavli Bukovica

Hrastovac Takovo

Hrasno Somovac

Krčevine Mokra livada

Pokrajina, oblast, poje

Predeo, potes

Geografski objekt	voda	Vrste i većiine slova za naziv-primer
Veće ostrvo		KRK O. CRES BRAČ
Ostrvo		O. MLJET LOŠINJ O. PALAGRUŽA LASTOVO
Malio ostrvo, hrid, greben i morski pitćak		O. MOLAT D. ŽAKAN Hr. GALIJA Pitć. V. LA

III – SKRAĆENICE NA TOPOGRAFSKIM KARTAMA

1 Skraćenice i njihova primena na kartama

Na topografskim i drugim kartama praktikuje se skraćivanje često po navjanih reči u nazivima i natpisima, to zbog toga

– da se što bolje ekonomise prostorom i izbegne nepotrebno pokrivanje znatnog i važnog dela topografskog sadržaja,

– da se sa manjim brojem slova, u nazivima i natpisima, pruži što veći i raznovrsniji broj informacija korisnicima.

Na kartama su korišćene samo one skraćenice koje su određene u priručniku „Topografski znaci“. On sadrži skraćenice naših reči i reči iz jezika susednih zemalja: talijanskih, nemačkih, mađarskih, rumunskih, bugarskih, grčkih i albanskih.

Skraćenice naših reči prate puni tekstovi skraćenih reči, dok su kod skraćivanja stranih reči, osim njihovog prevodnog značenja, dati i njihovi izgovorni oblici u srpskohrvatskoj fonetici i izvorni oblici njihovog pisanja. To pruža dodatnu mogućnost korišćenja topografskih karata izdanja dotičnih zemalja.

Skraćivanje naših reči izvršeno je, u načelu, prema pravopisnim pravilima srpskohrvatskog jezika, ali su neke, kao tradicionalne, zadržane iako odstupaju od navedenih normi.

Na stranim teritorijama gde su, inače, korišćene skraćenice odnoshnih jezika, za neke samostalne objekte (železnička stanica, tvornica, škola – šumareva kuća) korišćene su naše skraćenice.

2. Skraćenice za reči naroda Jugoslavije

b	bara
bač	bački -a -o
ban	banatski -a -o
b č	bencinska črpalka
bg	br(i)eg
bl	bo nica
bos	bosansk -a -o
br	brdo
b st	benzinska stan ca
car	carin(arnic)a
cg	cig ana
cr	crn -i -a -o
crp	crnogorski -a -o
crp st	crpna stanica
crv	crven i -a -o
č	čuka
č p	črpa na postaja
čas	časma, česma
d	dolji -a -e, dolni -a -o, donji -a -e
DK	drvn kombinat
d n	dolenji -a -e
dol	dolina
ek	ekonomija
ez	ezero
fbr	fabrika
g	gornji -a -e, gorni -a -o
GG	gozdno gospodarstvo
g κ	gozdarska koča
gi	g ava
g av	g avica
gm	gomi a
go	go em i -a -o
gr	greben
grd	gradina
grn	gorenj -a -e
hcg	hercegovački -a -o

HE	hidroelektra(r)na
hmκ	humka
hr,	hr d
hry	hrvatski -a -o
ht	hotei
ind.	industrija industrijski -a -o
ist.	istočni -a -o
izv	izvor, izvir
j	jama
jez.	jezero
juž	južn -a -o
k	kosa
kar,	karaula, karavia
KK	kmetijski kombinat
kl	kisura
klb	ko ba
κ d	k adenac, k adenec
kmn	kamen
kn	kanal
kos	kosovski -a -o
koš.	košara
KZ	kmetijska zadruga
	uka
LK	lesni kombinat, lesno podjetje
l k.	lovačka kuća, lovska koč, ovdžiska kukja
m	mal i -a -o
mah	ma(ha) a maa a
mak	makedonsk -a -o
man	manastir
m,r	ma,r
m	mijn
mt	mote
n	nov -a -o
NE	nek earna e ekstra(r)na
o	ostrvo, otok
od.	oda,a
op	opekarna

p	potok
pec.	pečina
PK	poljoprivredni kombinat
pl	planina
pl. d	planinarski dom
p. č	pečina (na moru)
p. š	planšarija
po	počisto, po uotok
pr	priljevo,
pst	pustara
r	riječka
sam.	samostan
SD	servisna delavnica
sd	sedlo
sev.	s(j)everni -a -o
sl	s. os
sav	savonski -a -o
sov	sovenski -a -o
s. š, s. ši	salaš, salaši
snt	sanatorij(um)
sp	spodnji -a -e
SR	servisna radionica, servisna radionica
sr	sredn(j)i -a -e
srem	sremski -a -o
srp	srpski -a -o
st	star -i -a -o
std	stadion
stn.	st(j)ena
str.	strana
strug	strugar(nic)a, prijava
sv	sveti -a -o
ŠG	šumsko gazdinstvo
šk.	šk(o)a
š. k.	šumareva kuća, logarnica
šp	špilja
ŠS	šumsko stopanstvo

št	šent
TE	termoelektra(r)na
TK	tekstilni kombinat
tur	turski -a -o
tv	tvornica, tovarna
u	uvala
v	većki -a -o
vdn	vodena
vgd	vinograd
vis	visoki -i -a -o
z	zali
zap	zapadni -a -o
ZD	zadruga, dom
zg	zgornji -a -e
ZS	zemjodelsko stopanstvo
ZZ	zemljoradnička zadruga, zemjodelska zadruga
žg	žaga
ž. p	železnička postaja
ž. st	železnička stanica

Skraćenice za vrstu morskog dna

k	kamen
kor	koralj
m	mud
p	p(j)esak
š	šunak
šk	školjke
t	trava

3. Skraćenice italijanskih reči

Skraćenica	Izgovorni oblik	Izvorni oblik	Prevod
Bsk	Bosko	Bosco	šuma
Č	Čma	Cima	vrh
d Sp	di Sopra	d Sopra	gornji
d St	di Soto	d Sotto	
F	Fume	Fume	reka
Ftn	Fontana	Fontana	česma, vodoskok
Gr	Grande	Grande	velik
I	zo a	sola	ostrvo
Inf	Inferiore	inferiore	donji
K	Kapo	Capo	glava, rt
Kap	kapana	Capanna	koliba
Kl	Kole	Colle	brežuljak, humka
Kn	Kana e	Cana e	kana, prokop
Kor	Korno	Corno	vrh rog
L	Lago	Lago	jezero
Lag	Laguna	Laguna	laguna
Mađ	Madore	Maggiore	veliki
Min	Minore	Minore	mal
Mlg	Ma ga	Ma ga	planinsko sklonište
Mt	Monte	Monte	planina, brdo
Mc	Meco	Mezzo	srednji
N	N(u)ovo	N(u)ovo	novi
P	Paso	Passo	prevo, prelaz
Pk	Pko o	Piccolo	mal
Pt	Punta	Punta	rt, vrh, šljak
R	R(v)o	Riv o	potok
S	Se va	Se va	šuma
Sn	San	San	sveti
Sup	Superiore	Superiore	gornji
V	Vaie, Valone	Valle, Valone	dolina, za v

4. Skraćenice nemačkih reči

Skraćenica	Izgovorni oblik	Izvorni oblik	Prevod
A	Alm	Alm	planinski pašnjak
Anšt	Anstalt	Anstalt	zavod
B	Bah	Bach	potok
Bg	Berg	Berg	brdo
Bgv	Bergwerk	Bergwerk	rudnik
Br	Brunen	Brunnen	bunar
Fd	Feld	Feld	polje
Fl	Fuss	Fluss	reka
Gb	Gebirge	Gebirge	planina
Gl	Gletscher	Gletscher	lednik
Gr	Gros	Gross	velik
Grb	Graben	Graben	udolje, jaruga
H	Hele	Höhle	pećina, jama
Hr	Horn	Horn	čuka
Ht	Hute	Hütte	koliba
Htr	Hinter	Hinter	zadnji
I	Inzel	Insel	ostrvo
Kg	Kogel	Kogel	vrh, čuka
Kl	Kiajn	Kein	mal
Kn	kanal	Kana	kanal, prokop
Kp	Kope	Koppe	vrh, čuvik
Kv	Kve e	Quelle	zvor
Mt	Mitel	Mitte	srednji
M	Mile	Mühle	mlin
Nd	Nder	Nieder	donji
Ob	Ober	Ober	gornji
Sn	Sankt	Sankt	sveti
Šp	Špice	Spitze	vrh, šljak
Št	Štān	Stein	kamen, stena
T	Tajh	Teich	bara
Unt	Unter	Unter	donji
vd	Vad	Wald	šuma
Vhs	Virtshaus	Wirtshaus	mehana, krčma

5 Skraćenice mađarskih reči

Skraćenica	izgovorni oblik	Izvorni oblik	Prevod
A	Ašo	alsó	donji
Ar	Arok	árok	„arok, rov
B	Berc	bérc	glavica, vrh
Bp	Borpnice	borpincé	vinarski područje, vinarija
Bš	Beše	be só	unutrašnji
Č	Čuč	csucs	čuka, vrh
Čd	Čarda	csárda	mehana, krčma
Čtn	Čatorna	csatorna	kanal, prokop
D	Domb	domb	brežujak, breg
E	Erde	erdő	šuma
F	Feše	fe só	gornji
F	Fojo	folyó	reka
Fš	Foraš	torrás	zvor
H	Hed	hegy	brdo, planina
Ha	Halom	halom	humka
Hš	Hedšeg	hegység	gorje, gora
K	Kš	kis	ma
Kh	Kunho	kunyhó	koliba
Kp	Kezep	közep	srednji
Kš	Kíše	kisó	spojni
Mjr	Major	major	saša, majur
M	Maom	malom	mlin
Mz	Meze	mező	polje, vada
N	Nad	nagy	veći
P	Patak	patak	potok
Ps	Pusta	puszta	puštara
Sg	Sget	sziget	ostrvo
Sn	Sent	szent	sveti
T	Tete	tető	krov, glava
Tp	Telep	telep	nasele, kolonija
Vd	Veđ	völgy	dolina

6. Skraćenice rumunskih reči

Skraćenica	Izgovorni oblik	Izvorni oblik	Prevod
B	Ba ta	ba fă	bara, močvara, rit
Č	Co(a)ka	co a că	čuka, humka
D	Dear u ul	dea ul	brdo, brežujak
Ftn	Fantana	fântina	bunar, česma
zv	Izvor u ul	izvor ul	izvor, vrelo
K	Kamp u ul	camp u ul	polje, ravnica
Kr	Kraku	cracu	kosa, odvojak
Ku	Ku me a	cu me-a	brdo, vrh, seme
L	Lak u ul	lac u ul	jezero
M	M na	mină	rudnik, majdan
Mg	Magura	măgură	brežujak, humka
Mk	Mik a	mică	matija
Mn	Manast re-a	mănăstire-a	manastir
Mr	Mare	mare	veći
Mt	Munte	munte	planina
Mv	Mov a	moviă	brežujak, humka
N	Nou a	noastră	novi
O	Ostrov	ostrov	ostrvo
Og	Ogaš	ogaș	doznica, doac
Pad	Padure a	pădure a	šuma
Par	Para u l	prâu	potok
Ptr	Pjatra	piatră	kamen, stena
R	Rau	râu	reka
Sf	Sfant u a	sfânt u a	svet -a
S	Siva	silva	šuma
Sn	San ta	sintă	svetija
T	Tiva	tivă	breg
V	Vale a	vale a	dolina
Vf	Vrf u u	vrful u u	vrh
Vk	Vek e a ju	vechi e-a u	starija

7. Skraćenice bugarskih reč.

Skra- ćen ca	Izgovorn obl k	Izvorn obl k	Prevod
B	Bara	бара	bara
Br	Brdo	бърдо	brdo
Č	Čuka	чука	čuka
Čf	Čflik	чифлик	čiflik
Čš	Česma	чешма	česma
D	Dolen, Doln-a-o	долен долни а о	doln-a-e
Ez	Ezero	езеро	jezero
G	Goren, Gorn-a-o	горен горни а о	gorn-a-e
Gl	Glava	глава	gava
Go	Goljam-a-o	голям-а-о	veik-a-o
Gr	Gara	гара	železnička stan ca
H	Hiža	хижа	planinarska kuća dom
Jaz	Jazovir	јазовир	veštačko jezero, vodojaža
Kd	Kladenec	кладенец	zvor bunar
Km	Kamk	камък	kamen, stenjak
M	Mna	мина	rudnik
Mah	Maha a	махала	maha a, zase ak
Man	Manastir	манастир	manastir
Mk	Malk a o	малък малка-о	mal-a-o
Mog	Mog la	могила	humka
N	Novi a o	нови а-о	novi a o
O	Ostrov	остров	ostrvo
P	Prohod	проход	prolaz, tesnac, prevoj
P	Planina	планина	pan na
Pš	Peštera	пещера	pećina, jama
R	Reka	река	reka
S	Star-i-a-o	стар-и-а-о	stari-a-o
Spk	Spirka	спирка	železnička posta,a
Sr	Sredn-a-o	средни а о	sredn-a-e
St	Star	стар	stari
Sv	Sveti a o	свети а-о	sveti-a-o
V	Vrh	върх	vrh

8. Skraćenice grčkih reč.

Skra- ćen ca	Izgovorn obl k	Izvorn obl k	Prevod
A	Apo	ανω	gornj
A	Ajos	αγιοζ	svet
Ak	Akra	ακρα	rt, vrh
	Akrotir on	ακρωτηριον	
D	Dionks	διωριζ	kana, prokop
Er	Erip	ερειπι	ruševina, (se iste, grad ste)
Hor	Horio(n)	χωριο(ν)	se o
K	Kato	κατω	dolji
Kp	kolpos	κολπος	za v
Kiv	Kaivi	καλιβι	kol ba
L, L	L mni, L imni	λιμνη	jezero
Met	Metohi	μετοχι	manastirsko imanje
Mg	Mega(o)s	μεγα(λο)s	ve ik
Mk	M kros	μικροs	ma i
N	Neos	νεοs	novi
Ns	N sos	νησοs	ostrvo
Or	Oros	οροs	pan na
Pa	Pareos	παλαιοs	stari
Pr	Profit s	προφητηs	prorok
Pt	Potamos	ποταμοs	reka
R	Rema	ρεμα	reka sa usećenom oba om
Sn	S nik zmos	σιναικισμοs	nase,je. predgrade
Sk	Skala	σκαλα	pr stan ste
Stn	Stenopos	στενωποs	tesnac, prolaz
Vn	Vino	βουνο	panina, brdo, breg
Vr	Vrisi	βρυση	zvor

9. Skraćenice albanskih reči

Skra- ćenica	Izgovorni oblik	Izvorni oblik	Prevod
Br	Breg(u)	breg()	breg, brežujak, obala
Č	Çaf (a)	qafë(a)	prevoj, sedlo, prelaz
F	Fuë(a)	fushë(a)	polje, ravnica
Gp	Grop(a)	gropë(a)	jama, jaruga
Gr	Gur(i)	gur ()	kamen, stena
Kat	Katund()	katund(i)	selo
Kn	Knet(a)	kënetë(a)	bara, močvara
Kd	Koder Kodra	kodër, kodra	breg, brdo
Kr	Krue, Kro,	krue, kro,	izvor
L	Ljicën(i)	qen(i,	jezero
Lg	Lug(u,	ug(u)	do()
	Lugin(a)	uginë(a)	doлина
Lm	Lum()	lumë(i)	reka
M	Ma,(i)	mal(i)	planina, gora
Mj	Maj(a)	majë(a)	vrh
P	Prosk(a)	prroskë(a)	potočić
	Prua, Pro,	përue, perroi	potok
Pl	Pl()	pyl ()	šuma, gora
Pošt	i Postem	poshtëm	donji
	i Pošter	i poshtër	
S	Suk(a)	sukë(a)	čuka, humka
Sp	Siperm	i siper	gornji
St	Stan(i)	stan()	koča, bačica
Šn	Šen	shën	sveti
Šp	Š(t)pi(ja)	sh(të)pi(a)	kuća, dom
U	Ur(a)	urë(a,	most
V	i Vogej	vogë	mali

IV ABECEDN REGISTAR

	Redni broj, znaka
aerodrom	117
akvadukt	163
antenski stub	42
automobilski put isključivo za saobraćaj motornih vozila	74
auto put	60 67 72,78
auto-put sa jednim zgrađenim kolovozom	61,73,80
auto-put sa razdvojenim kolovozima	79
auto put u izgradnji	85
bačvo	6
bara	168
baraka	5
bazen za vodu	215
bezdan	144
biva	252
bok zgrada	20
bojišni put (krčanjak)	66,71 77,84
brana, betonska ili kamena	185
brana, betonska ili kamena sa prelazom za vozila	186
brana od naslaganog ili nabacanog kamenja, pruca ili drveća	190
brana prikazana vanrazmernim znakom	189
brana, zemljana	187
brana, zemljana sa prelazom za vozila	188
brvno	101
bunar	209
bunar artesi	211
bunar sa džermom	210
bušotina za eksploataciju nafte i plina	32
cev za vodu, nadzemna	221
cigana	23
cigana manja	24
cisterna u kojoj povremeno ima vode	213
cisterna u kojoj stalno ima vode	212

Redni broj
znaka

crkva	7
crkva kao trigonometrijska tačka	318
crkva sa dva ili više tornjeva	8
crpka za vodu	216
česma manje izdašnosti	208
česma veće izdašnosti	207
dalekovod	31
daščana ograda	314
deponija otpadnog materijala	147
dno suvo za vreme oseke, kamenito	232
dno suvo za vreme oseke, muljevito	229
dno suvo za vreme oseke, peskovito	230
dno suvo za vreme oseke, šljunkovito	231
dok, suvi	269
dolap	217
drveće, grupa	293
drveće pored puta	295
drveće, red	294
drvo	291
drvored	295
drvo usamljeno i uočljivo	292
dubine mora	233
džamija	9
džamija kao trigonometrijska tačka	319
fabrička haća	27
fabrički dimnjak kao trigonometrijska tačka	326
fabrika	23
fabrika manja	24
galerija	104
gasovod	35
gat	251
gaz	184
glavna izohipsa	120

Redni broj
znaka

gomila kamenja	148
gradsko naselje	19
granica državna	307
granica podvodnih opasnosti	245
granica zabranjenog područja, odnosno granica plovidbe	271
grančna oznaka u vidu krsta na sten i na ploči	311
grančna tablica	310
granični stub	309
granični stub kao trigonometrijska tačka	324
greben koji se za vreme oseke pojavljuje iz mora	242
greben stalno uronjen manje od 2 m ispod hidrografske nule	243
greben stalno uronjen više od 2 m ispod hidrografske nule	244
greben u nivou hidrografske nule	241
grobje hrišćansko	14
grobje islamsko	14
grobje jevrejsko	14
grupa zgrada	21
hangar	27
hidrant	254
hidroelektrana	30
hmeljište	288
hrid	240
humka, u ravničastom terenu, koja se ne može prikazati izohipsama usvojene ekvidistancije	130
iskop	146
izobata za dubine 2 m	234
izobata za dubine 5 m	235
izobata za dubine 10 m	236
izobata za dubine 20 m	237
izobata za dubine 50 m	238

	Redni broj znaka
izobata za dubine 100 m	239
izvor manje izdašnosti	206
izvor veće izdašnosti	205
jama	144
jaruga	135
jasno uočljiva granica na ivicama nasele i drugih objekata	314
jaz	157
jaz na nasipu	166
jezero	168
kabovska kućica	264
kamena humka	148
kamp kućica	5
kanal bagеровани	272
kanal betonski, na zemljištu ili na nosačima do 1,5 m visine	162
kanal na nasipu	166
kanal podzemnog sistema za navodnjavanje	161
kanal povremeno bez vode širine do 5 m na TK 25	157
kanal povremeno bez vode širine preko 5 m na TK 25	156
kanal sa betoniranim usekom ili zaštitom od betonskih ili kamenih ploča	160
kanal sa manjim nasipima	165
kanal sa većim nasipima	164
kanal širine do 5 m na TK 25	155
kanal širine od 5 do 10 m na TK 25	154
kanal širine preko 10 m na TK 25	153
kanal u useku	159
kape	12
karaula grančana	308
kaskada	193
katun	6
ke	176
kiometarska oznaka na obali reke	201
kiometarska oznaka–tabla na obali reke kao trigonometrijska tačka	327

	Redni broj znaka
koac	257
koča	6
konjska staza	90
kota prevoja ili sedla	123
kota objekta	124
kota tačke na zemljištu	122
kozolec	50
krečana	41
kuća	44
ednici	140
edobran kod mosta	197
letva	257
livada	290
lokva	168
lošji koloski put	89
lukobran	250
mađan	39
makaja	278,298
manastir	11
manastir kao trigonometrijska tačka	321
manje razvodno postrojenje dalekovoda	31
markantni stub dalekovoda	31
meteorološka stanica	43
meteorološka stanica kao trigonometrijska tačka	323
mlade sadnice	299
most	94
most na plovnom objektima	99
most na stubovima	95
most okretni	270
mostovi blisk i paralelni	98
most za istovremeni železnički i putni saobraćaj	97
most za naizmenični železnički i putni saobraćaj	96
motka	257

	Redni broj znaka
nadvožnjak	115
naftovod	36
napuštena pruga	57
napuštena zgrada	4
napušten put	87
napušten rudnik	38
nasip	110
nastrešnica	5
nivelmanska tačka	317
nuklearna elektrana	29
obala grebenasta	225
obala kamenita ili šljunkovita	224
obala klisurasta	227
obala, neodređena	170
obala nepodesna za pristajanje, koso građena	228
obala, određena	170
obala osigurana drvetom	175
obala osigurana kamenom ili betonom	175
obala peskovita	171,223
obala stenovita	172
obala strma	226
obala vertikalno usečena, udaljena od toka	173
obala vertikalno usečena uz sam tok	173
obalna linija mora, neodređena	222
obalna linija mora, određena	222
običan kolski put	88
objekat društveni, privredni i sl.	3
odbijač vode, betonski ili kameni	198
odbijač vode, drveni	198
ograda daščana	314
ograda od naslaganog kamenja	312
ograda zidana	312
ograda žičana	313

	Redni broj znaka
ograda živa	315
osip, šljunkoviti ili zemljani	137
osnovna izohipsa	119
ostrvo	202
otkop	146
oznaka napona dalekovoda u kilovoltima	31
oznaka, usadena	256
oznaka za vrstu materijala stubova dalekovoda	31
oznaka, zidana	255
padnice na izohipsi	127
park	283
pašnjak	290
pećina bez vode	143
pećina sa vodom	143
pešačka staza	91
pešačka staza, mestimično neuočljiva	92
pilana	40
pirinčano polje	289
plantaža topola	277
plazine	140
plinara	34
plinovod	35
plot	314
plovnost za manje brodove	195
plovnost za splavove	196
plovnost za veće brodove	194
plutače, označne	258
plutače, svetleće	260
plutače za vez	259
podrtina delimično iznad mora	248
podrtina iznad koje je dubina poznata	248
podrtina pod morem, opasna	247
podvodni kabel	265
podvožnjak	115

	Redni broj znaka
pojata	6
pokriveni kanal	220
pomoćna izohipsa	121
ponornica	158
pošumljene površine pod mladim sadnicama do 1,5 m visine	276
potkapina	174
potok povremeno bez vode	157
potporni zid	109
površinski kop	146
pregib zemljišta, uočljivo blag koji se ne može prikazati izohipsama usvojene ekvidistancije	125
prelomni stub dalekovoda	31
prevoj	142
prirodni odsek	131
pristanište, pristan	249
pristanište sa mostom za pristajanje brodova	179
prnar	278,298
prolaz kanala i drugih vodotoka ispod puta, pruge i drugih objekata	167
prolaz puteva kroz naselje	116
propust na železničkoj pruzi ili putu	102
proširenje na putu	105
pruga ili put na nasipu	112
pruga ili put u useku	113
pruga normalnog koloseka, dva koloseka	51
pruga normalnog koloseka, elektrifikovana	53
pruga normalnog koloseka, jedan kolosek	52
pruga normalnog koloseka, u izgradnji	54
pruga uzanog koloseka	55
pruga uzanog koloseka, u izgradnji	56
put namenjen isključivo za saobraćaj motornih vozila	62,68
put plovidbeni	172

	Redni broj znaka
put sa besprašnim kolovozom širine od 3 do 4 m	65
put sa kolovozom od makadama	76
put sa kolovozom od tankog zastora asfalta	64
put sa kolovozom od tucanika	65
put sa kolovozom od tucanika (makadam)	70,83
put sa osavremenjenim kolovozom	82
put sa savremenim kolovozom	63,69,75
put u izgradnji	86
rafinerija	25
rasadnik	299
razvalina	18
red zgrada	22
reka povremeno bez vode širine do 5 m na TK 25	157
reka povremeno bez vode širine preko 5 m na TK 25	156
reka širine do 5 m na TK 25	152
reka širine od 5 do 10 m na TK 25	151
reka širine preko 10 m na TK 25	150
religiozni znak	48
reper	317
rezervoar goriva	33
rezervoar vode u vidu kule	214
rezervoar vodovoda	219
ribnjak	169
rudnik	37
ruševina zgrade	4
samostan	11
savremeni put	81
serpentina	107
sidrenje zabranjeno	263
sidrište za male brodove	262
sidrište za velike brodove	261
sifon	167
silos	26
sinagoga	10

	Redni broj znaka
sinagoga kao trigonometrijska tačka	320
skela motorna (trajekt)	180
skela za prevoz ljudi	183
skela za prevoz stoke i ljudi	182
skela za prevoz vozila	181
skladište	27
smer toka	204
solana	273
soliter	2
specifično fabričko postrojenje	25
spomen-groblje	14
spomenik	46
spomenik kao trigonometrijska tačka	325
spomen-ploča	47
sportsko igralište	16
sprud	203
stadion	16
stene	140
stenoviti greben	139
stenoviti odsek	138
stenoviti slojevi, horizontalni	136
stenoviti slojevi, kosi	136
stenoviti slojevi, vertikalni	136
strme obale potoka u brdovitom ili planinskom zemljištu	177
strme obale potoka u ravničastom zemljištu	178
strmi odsek	111
strugara	40
stub granični	309
stup	257
suvi rov	145
suženje na putu	106
svetionik, svetlo	253
ševar	173

	Redni broj znaka
škrape, mrežaste	133
škrape, rebraste	134
šuma	274,296
šuma prikazana vanrazmernim znakom	279
šuma sa prosekama	275,297
tabla granična	310
telekomunikacioni stubovi kao trigonometrijske tačke	322
terasa u kraškim i jako erozivnim predelima	149
termoelektrana	29
teško prohodno bodljikavo žbunje	278,298
tlo, kamenito	305
tlo, močvarno neprohodno	303
tlo, periodično plavljeno	304
tlo, močvarno prohodno	301
tlo, močvarno teško prohodno	302
točilo	137
trajekt za motorna vozila sa mostom za pristajanje	268
trajekt za železnička vozila sa mostom za pristajanje	267
tramvajska pruga	58
transformator dalekovoda	31
transformator na podzemnom dalekovodu	31
transportna traka za razni materijal	28
tresetište	306
trigonometrijska tačka	316
tunel	103
tunel za vodu	220
turbe	13
tvrđava	17
udolje sa uočljivim pregibima, koje se ne može prikazati izohipsama usvojene ekvidistancije	126
udubljenje, u ravničastom terenu, sa usečenim stranama	132
ukrštanje puteva i pruge u nivou	114
ukrštanje puteva i pruge van nivoa	115
usamljena stena	141

	Redni broj znaka
usamljeni grob	49
uspinjača	59
ustava, betonska, kamena ili metalna	191
ustava, drvena	191
utrina	290
uzani most za pešake i stoku	100
uzani šumski zaštitni pojas	280
vazduhoplovni svetionik	118
veće razvodno postrojenje dalekovoda	31
vetrenjača	45
vijadukt	95
vinograd	285
vinograd plantažni	287
vinograd sa ogradama od naslaganog kamenja i terasama	286
višeći most	100
vlaka (navoz) na tračnice	266
voćnjak	284
vodenica	199
vodenica na čamcima	200
vododerina	135
vodopad na manjoj reci	192
vodopad na većoj reci	192
vodovod	218
vrljika	314
vrtača	128
vrtača, u ravničastom terenu, koja se ne može prikazati izohipsama usvojene ekvidistancije	129
zamak	15
zasek	146
zaštitni zid	108
zgrada	1
žaga	40
žbunje gusto	281,300
žbunje različite gustine	282,300
železnička stanica	93
žičara	59
živica	315